

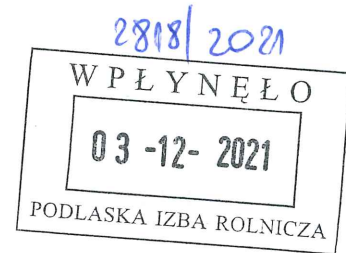

**MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**
SEKRETARZ STANU
Anna Gembicka

Warszawa, 22 listopada 2021 r.

Znak sprawy: KS.ns.810.84.2021

Zaspokoj. NZ + BP

**Pan
Grzegorz Leszczyński
Prezes Podlaskiej Izby Rolniczej
ul. Wierzbowa 7 Porosły
16-070 Choroszcz**

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na Pana pismo z dnia 19 października br. w sprawie drastycznych podwyżek cen nawozów, uprzejmie informujemy, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwróciło się do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z prośbą o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego pod kątem stosowania niedozwolonych praktyk rynkowych.

Niezależnie od tego chcielibyśmy jednak zauważyć, że zmiany cen nawozów mineralnych na krajowym rynku podążają za tendencjami obserwowanymi na rynku światowym, co wynika nie tylko z wysokiego poziomu polskiego importu i eksportu, ale też uzależnienia krajowej produkcji od importowanych surowców. **Poziom krajowej produkcji umożliwia niemal pełne zaspokojenie potrzeb polskiego rolnictwa w zakresie stosowania nawozów azotowych i fosforowych, jednak dostawy nawozów potasowych dla polskich rolników pochodzą głównie z importu.**

Zgodnie z opinią Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB na wzrost cen nawozów mineralnych w Polsce w br. wpływają:

- **dynamiczny wzrost cen gazu ziemnego**, podstawowego surowca do produkcji nawozów azotowych i wieloskładnikowych;

Produkcja nawozów azotowych oparta jest na amoniaku, z którego wytwarza się obecnie około 97% nawozów azotowych. Natomiast 80-90% całkowitych kosztów

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
telefon: +48 22 250 01 18, e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

produkcji amoniaku, z którego wytwarza się nawozy azotowe stanowi gaz ziemny. Z tego też powodu **zmiany cen gazu są krytycznie ważne dla tego przemysłowego wytwarzania nawozów azotowych.**

Jak wynika z miesięcznych danych Banku Światowego **indeks cen gazu ziemnego pozostaje w trendzie wzrostowym od lipca 2020 r. Od września 2020 r. do września 2021 r. zwiększył się prawie 4-krotnie.** Wzrost cen gazu ziemnego wynika z szeregu czynników, przede wszystkim ze zwiększonego popytu oraz niskich rezerw magazynowych po sezonie zimowym 2020/21, ale też z ograniczeń w dostawach z Rosji do Europy.

- **wzrost cen nawozów w handlu światowym** wpływający na podwyżki cen nawozów importowanych, wzrost cen w imporcie;

Jak wynika z danych Banku Światowego miesięczne ceny nawozów mineralnych w handlu światowym od grudnia 2018 r. do połowy 2020 r. znajdowały się w wyraźnym trendzie spadkowym. Jednak od lipca 2020 r. nastąpiło odwrócenie tej tendencji i przekształcenie jej w trend wzrostowy. **Wzrost cen (głównie mocznika i fosforanu amonu) związany jest z rosnącymi cenami żywności na światowych rynkach, co skutkuje zwiększonym popytem na nawozy w skali globalnej.** Wzrost podaży nawozów w 2020 r. był natomiast ograniczony, na co wpływ miał m.in. mniejszy eksport realizowany przez producentów z Chin. Z kolei od początku drugiej połowy 2020 r. popyt na nawozy zaczął wyraźnie się zwiększać, głównie w Indiach i w Brazylii.

W 2021 r. podwyżki cen nawozów w handlu światowym były kontynuowane. We wrześniu br. indeks cen nawozów Banku Światowego ukształtował się na poziomie prawie 129,5 punktu wobec 76,9 punktu rok wcześniej. Zwiększył się zatem o 68,5%.

Wzrost cen nawozów w handlu światowym przyczynił się do podwyżek cen transakcyjnych w imporcie nawozów mineralnych do Polski raz eksporcie.

- **podwyżki cen paliw ropopochodnych;**

Od ponad roku **ceny ropy naftowej w handlu światowym charakteryzują się tendencją wzrostową.** W sierpniu br. cena ropy Brent wyniosła 70 USD/baryłkę i była o 58,2% wyższa niż rok wcześniej. Ceny nośników energii na krajowym rynku również rosną, co więcej w sierpniu br. tempo wzrostu cen m/m było zdecydowanie szybsze w porównaniu z tym, jakie było obserwowane w II kwartale. **Przekłada się to na wyższe koszty transportu surowców do produkcji nawozów i gotowych nawozów.**

- **wzrost kosztów zatrudnienia;**

Wzrost cen detalicznych nawozów mineralnych bez wątplenia ma związek z **rosnącymi kosztami pracy**. Według danych GUS w sierpniu br. średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło około 5844 zł brutto i było o 9,5% wyższe niż rok wcześniej.

- **zakaz stosowania mocznika w jego granulowanej formie** od 1 sierpnia 2021 r.;

Rosnące ceny mocznika w Polsce w I połowie br. można wiązać z mniejszą jego dostępnością, gdyż wielu rolników kupowało go na zapas. Od 1 sierpnia 2021 r. nie można bowiem stosować mocznika w jego tradycyjnej granulowanej formie. Stosowany obecnie mocznik musi zawierać inhibitor ureazy lub powłokę biodegradowalną, co w pewnym stopniu podnosi jego cenę. Można przypuszczać, że **wzrost cen mocznika, w pewnym stopniu przyczynił się do wzrostu cen innych nawozów azotowych**.

- **wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu;**

Wzrost cen detalicznych nawozów mineralnych na krajowym rynku jest w istotnym stopniu następstwem **wzrostu cen produkcji**. Z danych GUS wynika, że w sierpniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu były średnio o 9,5% wyższe niż rok wcześniej. Z danych GUS dotyczących cen producentów według poszczególnych kategorii produkcji przemysłowej (grup PKWiU) wynika, że w lipcu br. ceny w grupie oznaczonej kodem PKWiU 20.1: „Chemikalia podstawowe, nawozy i związki azotowe, tworzywa sztuczne i kauczuk syntetyczny w formach podstawowych” były średnio o 27,6% wyższe niż przed rokiem. Dla porównania jeszcze w marcu br. ceny produkcji sprzedanej w tej grupie produktów były średnio o 12,3% wyższe r/r. Przypuszcza się, że dane za miesiąc wrzesień pokażą wzrost cen produkcji sprzedanej w grupie PKWiU 20.1 prawdopodobnie nawet 40% r/r.

- **mniejszy wolumen importu nawozów azotowych**, głównie saletry amonowej, saletrzaków i mocznika oraz fosforanu amonu;

Rosnące ceny detaliczne to wynik również mniejszej niż rok wcześniej podaży rynkowej niektórych nawozów mineralnych, głównie azotowych. Co prawda miesięczne dane o produkcji nawozów mineralnych w okresie styczeń-sierpień br. wskazują na niewielki, 3% wzrost produkcji r/r. jednak w okresie styczeń-lipiec br. odnotowano mniejszy, o 11,4% wolumen importu nawozów azotowych w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku.

- **panika na rynku;**

Obserwowany w ostatnich tygodniach skokowy wzrost detalicznych cen nawozów mineralnych na krajowym rynku wynika w istotnym stopniu z **paniki na rynku oraz obawami rolników przed brakiem możliwości zrealizowania zakupów nawozów**.

Nawozy kupowane przez rolników nawet po bardzo wysokich cenach co dodatkowo stymuluje popyt w obawie przed jeszcze większym wzrostem cen w przyszłości. Powoduje to okresowe braki w punktach sprzedaży, co dystrybutorzy nawozów wykorzystują do wzrostu cen.

Panikę na rynku nawozów wzmacniają nie tylko informacje o rekordowych podwyżkach cen gazu, ale również o ograniczeniach w produkcji nawozów lub surowców w innych krajach. Rolnicy obawiają się, że również zakłady nawozowe w Polsce mogą ograniczyć produkcję.

– **wzrost cen uprawnień do emisji CO²;**

Istotnym czynnikiem wpływającym w ostatnich miesiącach na wzrost kosztów produkcji nawozów mineralnych są **rosnące ceny uprawnień do emisji CO²**. Z sierpniowego raportu KOBiZE wynika, że w ciągu roku **cena za prawo do wypuszczenia do atmosfery tony CO² wzrosła ponad 2-krotnie**. Ceny uprawnień do emisji CO² stale i zauważalnie rosną. Spory udział w zmianie cen mają działania czysto spekulacyjne, gdyż uprawnieniami handluje się na giełdach.

– **niekorzystny kurs walutowy;**

Jedną z przyczyn wzrostu cen detalicznych nawozów mineralnych jest **osłabienie kursu złotego wobec euro oraz dolara**. Skutkuje to mniejszym importem gotowych nawozów mineralnych, ale też wyższymi cenami importowanych nawozów oraz surowców wykorzystywanych do produkcji nawozów, w tym gazu ziemnego, fosforytów i chlorku potasu.

– **wzrost cen zbóż i roślin oleistych,** wykorzystywany jako pretekst do podwyższania cen nawozów.

Ministerstwo prowadzi rozmowy z krajowymi producentami nawozów Anwil S.A., Grupa Azoty S.A. w celu poprawy sytuacji rynkowej, jednak należy zaznaczyć, iż zakłady produkujące nawozy mineralne działają jako spółki prawa handlowego. Oznacza to, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie ma możliwości bezpośredniego wpływania na bieżące sprawy spółek, do których niewątpliwie należy polityka cenowa, kształtowanie cen sprzedaży poszczególnych produktów oraz model dystrybucji.

Grupa Azoty S.A. obserwując wzmożony popyt na nawozy na rynku krajowym podjęła decyzję o ograniczeniu dostaw na rynki zagraniczne i przekierowaniu ich na rynek krajowy. Wolumeny dostarczane na rynki zagraniczne wynikają z zawartych wcześniej

kontraktów, często wieloletnich, których niezrealizowanie wiązałoby się z dużymi karami finansowymi.

Ponadto Grupa Azoty S.A. zaapelowała do swoich autoryzowanych dystrybutorów nawozów o aktywną współpracę z grupami producenckimi, spółdzielniami oraz grupami rolników w celu zapewnienia oczekiwanej dostępności do nawozów na rynku krajowym. Zwrócono uwagę na potrzebę pilnej analizy strumienia dalszej sprzedaży nawozów, tak aby w pierwszej kolejności zabezpieczone zostały potrzeby zakupowe polskich rolników. Jednocześnie w związku z zaistniałą sytuacją na rynku nawozów, Grupa Azoty S.A. w licznych komunikatach informuje wszystkich interesariuszy, w tym również rolników, o podejmowanych działaniach oraz aktualnej sytuacji rynkowej. Członkowie Zarządu tej Spółki uczestniczą w cyklu webinarium z rolnikami, a także w spotkaniach z przedstawicielami organizacji rolniczych w celu zdefiniowania obszarów możliwej współpracy, z uwzględnieniem najważniejszych wyzwań rynku nawozowego.

Proces produkcji w Anwil S.A. również przebiega bez zakłóceń, Spółka wywiązuje się ze wszystkich swoich zobowiązań kontraktowych, a do polskich rolników trafia niezmiennie 70% wyprodukowanych przez tą Spółkę nawozów.

Ponadto, spółka dystrybucyjna Agrochem Puławy prowadząca na skalę ogólnopolską sprzedaż nawozów dla rolników indywidualnych, w partiach minimalnych 24 t/skład upubliczniła cenniki nawozów, w ślad za nią podobnie postąpili inni dystrybutorzy. Spowodowało to obniżkę i stabilizację cen nawozów.

W związku z wysokim poziomem cen gazu, wielu europejskich producentów zatrzymało lub ograniczyło produkcję. Grupa Azoty S.A. oraz Anwil S.A. są jednymi z nielicznych koncernów w Europie produkujących nawozy, które nie wstrzymały lub istotnie nie ograniczyły produkcji w swoich zakładach. Grupa Azoty produkuje swoje nawozy na pełnych zdolnościach technologicznych w celu zabezpieczenia popytu na krajowym rynku. Proces produkcji w Anwil S.A. również przebiega bez zakłóceń, a Spółka wywiązuje się ze wszystkich swoich zobowiązań kontraktowych.

W celu wsparcia rolników Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyśpieszyło wypłatę zaliczek na dopłaty bezpośrednie dla rolników, co umożliwia dokonywanie zakupów środków produkcji, w tym nawozów.

Oprócz działań na poziomie krajowym Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął również działania na forum Rady Ministrów UE ds. rolnictwa i rybołówstwa. Na posiedzeniu w dniach 11-12 października 2021 r. w Luksemburgu na wniosek Ministra poruszono temat trudnej sytuacji na rynkach rolnych wynikającej z rosnących cen nawozów. Minister wnioskował o podjęcie przez Komisję Europejską działań, które ustabilizują bądź czasowo zrekompensują wysokie koszty nawozów, tym samym stabilizując ceny żywności, a także o wsparcie rolników oraz przyjęcie całościowych rozwiązań zapewniających rolnikom możliwość prowadzenia produkcji roślinnej, a konsumentom przystępną cenowo żywność. Obawy Polski poparły Łotwa, Włochy, Węgry i Austria. Komisarz Wojciechowski poinformował, że Komisja Europejska również dostrzega wpływ wzrostu cen energii na zwiększenie kosztów produkcji, które w niektórych sektorach są nieco równoważone przez wysokie ceny zbóż, mięsa drobiowego oraz owoców i warzyw. Zgodził się, że rolnicy nie mogą być jedynym ogniwem łańcucha dostaw ponoszącym koszty obecnej sytuacji. Zapewnił, że Komisja Europejska pracuje nad zestawem narzędzi, które pomoże państwom członkowskim, w istniejących ramach prawnych, na poziomie krajowym zareagować na wyzwanie jakim jest wzrost cen energii.

Z poważaniem

Anna Gembicka

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Biuro Prezesa Rady Ministrów

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	2157395.6683145.4424967
Nazwa dokumentu	Odpowiedź do Podlaskiej Izby Rolniczej.pdf
Tytuł dokumentu	Odpowiedź do Podlaskiej Izby Rolniczej
Sygnatura dokumentu	KS.ns.810.84.2021
Data dokumentu	2021-11-22
Skrót dokumentu	7C69F795189099BA023E2A3B823A2E49BFE7B149
Wersja dokumentu	1.5
Data podpisu	2021-11-22 15:21:20
Podpisane przez	Anna Gembicka; MRiRW Sekretarz Stanu
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego karta

EZD 3.104.37.37.7626

Data wydruku: 2021-11-26

Autor wydruku: Wojtkiewicz Michał (Starszy Specjalista)

